

ФОРМУВАННЯ У УЧНІВ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Доротюк О. Г.

науковий співробітник відділу профільного навчання

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

До питання загальнокультурної компетентності людини звертались на різних етапах історії філософи, педагоги, психологи, які намагались за допомогою мистецтва сформувати ногу людину та створити більш досконале соціальне життя. У цьому руслі ідеї естетичного виховання ставали основою педагогічних та психологічних експериментів. Починаючи з античності ці ідеї були пов'язані з передовим гуманістичним та демократичним мисленням минулого, втілюючись у теоріях, наукових школах, літературних творах.

Піфагор вважав головним інструментом гармонійного формування людини музику. Він стверджував, що музична терапія необхідна як добровільна, так і як понукання, бо вона «випрямлює кожну пристрасть (печаль, роздратування, жалість, страх, гнів, гарчачність, розніженість) до стану чесноти за посередництвом підходящих до того мелодій...» [1] Виховання за посередництвом музики лікує та відновлює гармонію душевних здібностей у первісному вигляді, а також позитивно діє на фізичне здоров'я: прослухана перед сном музика очищує «схвилюваний стан духу і приурочує умиротворення та добрий сон...» [1] Музика підбирається різна для різних випадків, це є наука і результат такого виховання важливий і для учнів, і для дома, і для сім'ї, і для суспільства, сприяючи приведення множинності до єдності.

Платон (427-347 рр. до н.е.) підтримував виховання музикою Піфагора, але доповнював його поезією. Він вважав, що треба підбирати такі ритми, що відповідають життю порядної і мужньої людини, пропонував контролювати поетів та зобов'язувати їх втілювати у своїх творах позитивні та моральні образи. Він вважав, що молодь, виховуючись на зображеннях зла, поглинаючи це мистецтво помалу день за днем, непомітно поселить у своїх душах зло та агресію. За Платоном, вихователі повинні ретельно вивчати твори поетичні, музичні та художні, аналізувати їх і рекомендувати до вивчення ті, що формують мужність, розсудливість, благородність, величність [2].

Аристотель (384-322 рр. до н.е.) запропонував диференціювати підходи у музичному вихованні, оскільки у різних мелодіях міститься відображення різних характерів. У своїй теорії виховання Аристотель вважав важливим елемент мистецтва, вивчення творів кращих художників та скульпторів, вивчення художніх творів та поезії і обов'язково музики, що впливає на етичну сторону душі, але музики тільки хорошої, попередньо відібраної і класифікованої [3].

Цінність естетичної освіти признавали не тільки філософи античності – у всі часи виховання людини культурної ставилося на чолі загальної освіти.

Спорт розвиває тіло, точні науки розвивають розум і тільки пізнання прекрасного робить людину соціальною, комунікативною, здатною до діалогу.

Формуванням загальнокультурної компетентності необхідно займатися всьому педагогічному колективу середнього загальноосвітнього закладу.

Для цього доведеться створювати програми естетичного виховання – виховання музикою, поезією, живописом. Можливо, відібравши правильно музичні твори, супроводжувати ними деякі уроки, особливо літератури, та перерви і свята. Вивчення поезії можна об'єднати з пошуком поетичних талантів, конкурсами та курсами з навчання віршів та розповідей. Картини великих художників можна вивчати за репродукціями, особливо ті, що відображають природу, під час проведення уроків.

Відвідування музеїв, концертів не входить до шкільного розкладу, тому системне формування естетичних почуттів повинно відбуватися під час учбово-виховного процесу, а педколективу необхідно виявити гнучкість розуму та інноваційний підхід для реалізації цієї задачі.

Література:

1. *В.П. Шестаков, Ідеї естетичного виховання. М., 1973. – 408 с.*
2. *Платон. Держава. К., 2017. – 448 с.*
3. *Аристотель. Політика. К., 2016. – 352 с.*